

Kwartalnik

PEDAGOGIKA Rok XXI
2022

Nr 4 (86) **SPOŁECZNA**

PEDAGOGIUM
WYŻSZA SZKOŁA NAUK SPOŁECZNYCH
W WARSZAWIE

Rada Naukowa

Marina I. **Aldoshina** (Federacja Rosyjska), Beata **Balogova** (Słowacja), Leslie **Bash** (Wielka Brytania), Adam **Baszyński** (Poznań), Andrea **Bienotti** (Włochy), Krystyna **Bleszyńska** (Warszawa), Tatiana **Burlajenko** (Ukraina), Janka **Bursova** (Słowacja), ks. dr Michał **Borda** (Kraków), Krzysztof **Czekaj** (Kraków), Piotr **Długosz** (Kraków), Snjezana **Dubovicki** (Chorwacja), Helena **Fiałkowska-Demczenko** (Ukraina), Adam **Fijałkowski** (Warszawa), Krzysztof **Frysztacki** (Kraków), David **Hemphill** (Stany Zjednoczone AP), Peter **Jusko** (Słowacja), Miloslav **Juzl** (Czechy), Małgorzata **Kamińska** (Płock), Halina **Kit** (Ukraina), Natalia **Lazarenko** (Ukraina), Kathrin **Maier** (Niemcy), Krystyna Marzec-Holka (**Warszawa**), Janusz Morbitzer (Dąbrowa Górnicza), Miriam **Niklova** (Słowacja), Jan **Niewęglowski** (Warszawa), Małgorzata **Orłowska** (Dąbrowa Górnicza), Nektaria **Paliologou** (Grecja), Ulrich **Paetzold** (Niemcy), Jurij **Pelekh** (Ukraina), Agostino **Portera** (Włochy), Ilona **Pesatova** (Czechy), Jacek **Piekarski** (Łódź), Svitlana **Shchudlo** (Ukraina), Bohdan **Skrzypczak** (Warszawa), Encarnacion **Soriano** (Hiszpania), Janusz **Surzykiewicz** (Niemcy), Beata **Szluz** (Rzeszów), Mirosław J. Szymański (Warszawa), Mirosław S. **Szymański** (Warszawa), Irina **Trubavina** (Ukraina), Ałła **Wasyluk** (Ukraina), Mikołaj **Winiarski** (Warszawa), Barbara **Wiśniewska-Paź** (Wrocław), Ladislav **Vaska** (Słowacja), Lech Zacher (Warszawa), Adam A. **Zych** (Wrocław)

Zespół redakcyjny

Redaktor naczelny: Krzysztof Zieliński
Zastępca redaktora naczelnego: Krystyna Bleszyńska
Sekretarz naukowy: Barbara Chmielewska

Publikacja współfinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Czasopismo jest indeksowane w bazach: „The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” – CEJSH; ARIANTA; EBSCO; Index Copernicus

© Copyright by PEDAGOGIUM WSNS
Warszawa 2022

ISSN 1642-672X

Redakcja oświadcza, że wersja drukowana jest pierwotną wersją niniejszego czasopisma

Redakcja

00-102 Warszawa, ul. Marszałkowska 115, e-mail: redakcja@pedagogium.pl, www.pedagogikaspoeczna.com
Łamanie: Studio KROPKA dtp – Piotr Kabaciński; Druk i oprawa: Totem.com.pl

Spis treści

W kręgu rodziny i szkoły: społeczno-wychowawcze przestrzenie młodego pokolenia Polaków

Justyna Strykowska-Nowakowska Kierunki przemian rodziny w percepcji przedstawicieli dwóch pokoleń: seniorów i generacji Z	9
Paweł Migąła Kultura środowiska rodzinnego i szkolnego jako czynniki kształtujące po- stawy dzieci i młodzieży wobec obcokrajowców	25
Karolina Czerwiec Positive Experiences of Parents of Intersex Child – Case Study	47
Paweł Migąła Szkoła jako jeden z czynników wpływających na powstawanie, narastanie i utrwalanie zachowań agresywnych wśród młodzieży gimnazjalnej	59
Małgorzata Siwińska Poziomy wartości w systemach kształcenia Steinera i Montessori	79

Wybrane zagadnienia społecznej inkluzji i ekskluzji

Magdalena Lezucha Postawy studentów wobec zjawiska interplciowości i osób interplciowych	91
Bernard Wróblewski Projekty unijne jako narzędzie realizacji zadań z zakresu włączania spo- łecznego	109

Krzysztof Martyniak Rola i znaczenie sił środowiskowych w procesie inkluzji młodych kobiet zagrożonych wykluczeniem	121
---	-----

Varia

Wojciech Sroczyński Helena Radlińska (1879–1954) – twórczyni pedagogiki społecznej jako dyscypliny naukowej	137
---	-----

Sylwia Zydek Urszula Ledóchowska (1865–1939) i zgromadzenie Urszulanek SJK (szare) wobec problemów społecznych Polski i Europy w początkach XX wieku	161
--	-----

Doniesienia z badań

Katarzyna Marszałek Elementy obrazu wychowania w działalności Ośrodka Badań Programo- wych i Ośrodka Badań Psychologiczno-Pedagogicznych/Ośrodka Badań ZHP w latach 1957–1975	181
--	-----

Katarzyna Marszałek Elementy obrazu wychowania w działalności Zespołu i Wydziału Badań i Analiz Głównej Kwatery ZHP w latach 1987–2014	201
--	-----

Katarzyna Marszałek Elementy obrazu wychowania w działalności Harcerskiego Instytut Ba- dawczego Głównej Kwatery ZHP w latach 2016–2021	225
---	-----

Quarterly

S O C I A L

Year XXI

2022

Vol. 4 (86)

P E D A G O G Y

PEDAGOGIUM
COLLEGE OF SOCIAL SCIENCES

List of Contents

In the circle of family and school Social and educational spaces young generation of Poles

Justyna Strykowska-Nowakowska Directions of family transformations in perceiving representatives of two generations: seniors and generation Z	9
Paweł Migala Culture of family and school environment as factors shaping attitudes of children and teenagers towards foreigners	25
Karolina Czerwiec Positive Experiences of Parents of Intersex Child – Case Study	47
Paweł Migala School considered as one of the factors influencing the formation, accumulation and consolidation of aggressive behavior among junior high school students	59
Małgorzata Siwińska Value levels in Steiner and Montessori education systems.....	79

Selected issues social inclusion and exclusion

Magdalena Lezucha Students' attitudes towards the phenomena of intersex and intersex people	91
--	----

Bernard Wróblewski	
EU projects as a tool supporting the processes of social inclusion	109
Krzysztof Martyniak	
The role and importance of environmental forces in the process of inclusion of young women at risk of exclusion	121

Varia

Wojciech Sroczyński	
Helena Radlińska (1879–1954) – founder of social pedagogy as a scientific discipline	137
Sylwia Zydek	
Urszula Ledóchowska (1865–1939) and the congregation of the Ursulines SJK (gray) towards the social problems of Poland and Europe at the beginning of the 20th century	161

Research Reports

Katarzyna Marszałek	
Elements of the image of education in the activities of the Program Research Center and the Center for Psychological and Pedagogical Research / Research Center of the Polish Scouting Association in 1957–1975	187
Katarzyna Marszałek	
Elements of the image of education in the activities of the Research and Analysis Team and Department of the Main Headquarters of the Polish Scouting Association 1987–2014	201
Katarzyna Marszałek	
Elements of the image of upbringing in the activities of the Scout Research Institute of the ZHP Headquarters 2016–2021	225